

Громадський пам'ятник.

Сірий, гранитовий, високий хрест. Просто на вас дивляться з портрета думні очі небіжчика. А написи говорять: один— „Українське громадянство“ цього пам'ятника поставило; другий— „Прямуючи до світла, ніс „Світло“ незрячим“...

Так, це дійсно громадський пам'ятник і громадському ж таки чоловікові, що і сам прямував до світла, і іншим його приносив із собою. Григорій Шерстюк, не вважаючи на свою недовгу путь життяву, виявив повною мірою свою громадську натуру, що на громаді і для громади пишним цвітом розгорталася. За короткий час своєї діяльності встиг показати, чим жила його душа й до чого прямував твердою, непохитною ходюю. Простий народній учитель—він ніс світло незрячим; вибитий обставинами з колії, од любої праці одірваний—він не занехав своєї повинности перед громадою і те ж таки світло перетворив у „Світло“, що має виховувати таких само громадських людей, учителів, які б далі провадили його велику роботу просвітню. Громадським чоловіком вийшов він на стежку свою, громадським же й зійшов з неї. І громада оцінила його працю: отой пам'ятник на могилі Шерстюка, що поставило громадянство своєму діячеві, говорить багато і без слів...

Але чи з пам'ятником усе вже зроблено й чи має право громадянство згорнути руки в свідомости виконаної повинности?

Ні і ні...

Громадський пам'ятник на могилі—то тільки частина повинности перед небіжчиком і частина далеко менша, коли хочете, ніж та, яка ще лишилася не виконаною. Лишаються ідеї, яким служив Шерстюк, лишається найдорожче його діло—оте саме світло і „Світло“, що ніс небіжчик незрячим. І

от велике завдання і не менша повинність лежить на громадянстві—не дати, щоб забулися його ідеї й 'загасло те „Світло“, що запалив Григорій Шерстюк.

5

Щоб ширити ідеї небіжчика, товариші його надумалися видати збірник, присвячений рідній школі*). Такий збірник має бути ще кращим пам'ятником дочасно помершому оборонцеві її, ніж той сірий гранитовий хрест, що стоїть на його могилі. Громадському чоловікові — громадський пам'ятник... А що ж може бути кращим з цього погляду, як не книга, громадськими силами зложена і громадській справі присвячена?.. Отже повинність усіх, хто може, цей пам'ятник докінчити, взявши в збірникові участь і працями своїми, й матеріяльними жертвами. З ім'ям Шерстюка ця книга має служити тій самій справі, якій служив і сам небіжчик за життя; його іменем робитиметься те ж саме діло — боротьба за нашу школу, за те, щоб рідною вона стала не тільки формально, а справді рідною була нашому народові.

Частина цього літературного пам'ятника — у нашому „Світлі“, що власне й служить цій великій меті. Отже друга повинність громадянства — піддержати „Світло“, взяти його з поодиноких кволих рук в дужі й міцні руки цілого громадянства. Серед темряви нашого життя кожне проміння світла багато важить і треба всіх сил докладати, щоб воно не то що не згасало, а все дужче й дужче розгорялося, все ширше освічувало простори, все ближчим робило крайній пункт нашої дороги до націоналізації школи на Україні. Зробити це може тільки громадянство всією своєю масою, — і це має бути другим „пам'ятником нерукотворним“ незабутньому небіжчикові.

„Прямуючи до світла, ніс „Світло“ незрячим“ — нехай же не забуває громадянство цього напису на своєму пам'ятникові і нехай допоможе нести і світло й „Світло“ в темні маси нашого простого народу та його просвітніх діячів. Тільки тоді, коли світло цілком осяє нашу темряву і зжене її з рідної землі — зможе наше громадянство проказати над могилою борця за світло „нині отпускаєши“. До того ж часу повинність не виконана буде, до того часу сором складати руки, сором і спочивати.

Довершити поставлений на могилі Григорія Шерстюка пам'ятник закликаємо ми українське громадянство.

*) Програму цього збірника див. в „Біж. житті“.